

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 17 mars 1937 kl. 11 f. m.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 3, angående åtgärder för sänkning av apotekens läkemedelspriser.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 188, har herr *Bengtsson* i Kullen hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om snara åtgärder för sänkning av apotekens läkemedelspriser. *Motionen.*

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtande från medicinalstyrelsen, varjämte apotekarsocieteten beretts tillfälle att avgiva yttrande. *Inhämtnade yttranden.*

Medicinalstyrelsen erinrar i sitt utlåtande om åtskilliga åtgärder, vilka av Kungl. Maj:t vidtagits på senare tid just i syfte att förbilliga läkemedlen. Så hade Kungl. Maj:t genom beslut den 7 december 1928, den 26 september 1930 och den 2 oktober 1931 genomfört ändringar i grunderna för läkemedels taxering, vilka föranlett sänkningar av läkemedelsprisen. Därjämte hade — i samband med införandet av pensionering av apotekens innehavare och såväl farmaceutiska som tekniska personal — upplagts en fond, vartill apoteken bidraga. Med hjälp av denna fond, för vilken Kungl. Maj:t fastställt reglemente den 30 december 1936, skulle, sedan föreskrivna pensioner betalats, viss ytterligare prisreglering ske. Genom dessa anordningar hade Kungl. Maj:t redan vidtagit åtgärder dels för mera omedelbar sänkning av läkemedelsprisen dels för sådan på längre sikt. Det syntes därför medicinalstyrelsen som om motionärens farhågor för att riksdagens omförmälda hemställan och dess revisorers direktiv i ämnet icke tillräckligt beaktats vore ogrundade. Hade fondens inkomster av försäljningen av i handeln fria läkemedel o. dyl. undantagits från »beskattningen», skulle detta hava inneburit, att prisen på övriga läkemedel måst höjas för att summan av de allmänna avgifterna för år räknat skulle nå upp till erforderligt belopp.

Enligt medicinalstyrelsens mening hade ännu alltför kort tid förflutit för att man med säkerhet skulle kunna bedöma verkningarna av de ovan anförda åtgärderna. Styrelsen funne icke heller några skäl förebragta, som skulle kunna föranleda nya åtgärder, innan resultatet av de redan vidtagna

föreligger i sådan form, att eventuella ändringar i grunderna för läkemedels taxering (i prissänkande riktning) icke rubba den stabilisering av apoteksväsendets ekonomi, som Kungl. Maj:t med de vidtagna åtgärderna tillika torde hava avsett. Då den i motionen berörda frågan således redan väsentligen varit föremål för Kungl. Maj:ts ingripande, ehuru efter andra linjer än de av motionären förmodligen åsyftade, hemställde medicinalstyrelsen, att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens vidare åtgärd.

Apotekarsocieteten framhåller — under åberopande av sitt yttrande till 1936 års riksdag över en liknande motion av samma motionär (II: 386) — att genom tillsättande av 1931 års apotekssakkunniga, som verkställt en omfattande granskning av frågan om apoteksväsendets organisation, genom beslutande av de i direktionens tidigare yttrande omnämnda, vid flera olika tillfällen företagna taxenedsättningarna samt nu ytterligare genom utfärdande av nya, ändrade bestämmelser 1936 Kungl. Maj:t i den utsträckning, det ansetts vara möjligt utan att rubba apoteksväsendets bestånd, hade beaktat de av riksdagen och dess revisorer gjorda framställningarna rörande sänkning av läkemedelspriserna. Uttagandet av »allmänna avgifter» jämväl på apotekens omsättning av fria handelsvaror berodde på att eljest — då vissa minimibelopp under alla förhållanden måste uttagas, bl. a. för pensionering — apotekens försäljning av apoteksvaror måste betungas med ännu högre avgifter än nu vore fallet, något som ingalunda kunde vara ägnat att möjliggöra en nedsättning av läkemedelsprisen. Apotekarsocieteten hemställde om avslag å motionen.

Utskottet. För egen del får *utskottet* anföra följande.

Då av motionens avfattning synes framgå, att motionären ej beaktat innebörden av de åtgärder, som från det allmännas sida vidtagits i syfte att nedbringa läkemedelsprisen, skall utskottet här nedan lämna en kortfattad redogörelse för dessa åtgärder och vartill de syfta. Av redogörelsen framgår, att riksdagens och dess revisorers önskemål varit och äro föremål för ständig uppmärksamhet.

Genom Kungl. Maj:ts ovannämnda beslut den 7 december 1928 (etapp I), den 26 september 1930 (etapp II) och den 2 oktober 1931 (etapp III) hava grunderna ändrats för läkemedels taxering. Dessa beslut sänkte apotekens omsättningssumma (med andra ord läkemedelsprisen) med resp. omkring 1 000 000 kr. (3 %), 900 000 kr. (2,5 %) och 1 000 000 kr. (3 %), alltså tillsammans omkring 8,5 % av omsättningen, motsvarande c:a 35 % av apotekens dåvarande nettoavkastning. Därjämte har kungl. kungörelsen den 15 juni 1934 angående handel med farmaceutiska specialiteter (»specialitetslagen») medfört sänkning av priser på ett stort antal läkemedel. Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 7 februari 1936 utfärdat bestämmelser angående avgifter från apoteken för »vissa gemensamma ändamål». Här-

igenom bildades fonden för reglering av läkemedelsprisen m. m. Den 30 december 1936 har Kungl. Maj:t fastställt reglemente för nämnda fond. Enligt reglementet skola de medel, som jämlikt särskilda bestämmelser inflyta till fonden, avsättas till dess de uppgå till visst av Kungl. Maj:t bestämt belopp, varefter fonden och medel, som tillförts densamma, tills vidare skola användas till reglering av läkemedelsprisen på sätt Kungl. Maj:t bestämmer. Enligt reglementet ankommer det på medicinalstyrelsen att, sedan det angivna beloppet uppnåtts, bland annat framlägga förslag till sådan ändring av gällande grunder för läkemedels taxering å apotek, att läkemedelsprisen nedbringas. Från avgifter till fonden äro befriade inkomster under 12 000 kronor. Av inkomster över detta belopp avstås i enlighet med kungörelsen en betydande del till fonden. Från fonden utgå pensioner till dels innehavare av apotek (vid fyllda 67 år med maximum 6 000 kr.) dels obefordrade farmaceuter (vilka emellertid i olikhet med övriga personalgrupper bidra till pensioneringen med personliga avgifter vid sidan av fonden; obefordrades pensioner: maximum 4 800 kr.) samt till apotekens tekniska personal. Enbart till första och tredje gruppen beräknas årligen åtgå närmare en halv miljon kronor. I den i kungörelsen angivna avgiftsnämnd, som fastställer apotekens rörelsevinst, hava de av regeringen utsedda ombuden avgörandet. Sedan av ovannämnda »allmänna avgifter», förvaltningskostnader och dylikt samt för pensioneringen erforderliga belopp avsatts, tillföres återstoden den för reglering av läkemedelsprisen avsedda fonden. Eftersom denna ännu icke varit i verksamhet ett år, kan självfallet för närvarande icke överblickas till vilket resultat densamma kan komma att leda.

Apoteksinnehavarna själva hava slutligen frivilligt vidtagit prisreducering i fråga om vissa läkemedel (ex. insulinpreparat) avsedda för kroniskt sjuka. Ytterligare åtgärder i enahanda syfte äro under överbägande.

Med medicinalstyrelsen och apotekarsocieteten delar utskottet uppfattningen, att riksdagens och dess revisorers uttalade önskemål ingalunda förbisetts eller åsidosatts. Genom upprepade åtgärder, senast i slutet av nästlidet år, har Kungl. Maj:t vidtagit åtgärder, som med anlitande av olika vägar syfta till samma mål, nämligen läkemedlens förbilligande inom ramen för en nödvändig ekonomisk ryggrad hos vår nuvarande apoteksorganisation. Utskottet, som uppskattar behovet av att goda och välbehövliga läkemedel ställas till allmänhetens förfogande till så låga priser som omständigheterna medgiva och som utgå från att statsmakterna alltjämt gå vidare på den redan inslagna vägen i sådan riktning, ser sig under förhandenvarande förhållanden förhindrat föreslå ytterligare åtgärder i motionens syfte.

Under åberopande av innehållet i de angivna yttrandena samt vad utskottet i övrigt här ovan anför, får utskottet hemställa,

att nu ifrågavarande motion, nr 188, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 mars 1937.

På utskottets vägnar:

GUSTAF NILSSON.

Närvarande: herrar *Nilsson* i Kristinehamn, *Persson* i Norrby, *Silfverbrand*, *Söderdahl*, *Lindholm*, *Kyling*, fru *Alvén*, herrar *Nilson* i Eskilstuna, *Näsström* och fröken *Hennings*.
